

סדר מועד | מסכת תענית ל" | מסכת מגילה ו' | שבת פרשת ויחי | ח"י"ד שבת תשפ"ב (18-12 דצמבר 2021)
Seder Moed | Masechet Ta'anit 30 – Masechet Megillah 6 | Shabbat Parashat VaYechi | 8-14 Tevet (Dec. 12-18)

Daf 30: THE EVE OF 9 AV & 9 AV

דף ל': ערב תשעה באב ותשעה באב

On the eve of 9 Av, a final *seudah* is eaten prior to the start of the *tzom* (fast). This *seudah* is called “*seudah mafseket*” (literally, “the meal that interrupts, or stops”), as it is the meal after which we stop eating. The *seudah mafseket* needs to be a simple meal, nothing fancy. There is no drinking of wine, nor eating of meat. Consumption of two cooked dishes during this meal is also prohibited. For example, cooked fish and cooked potatoes would not both be eaten at this meal. In present days, it is customary to refrain from drinking wine and eating meat several days before 9 Av (from *Rosh Chodesh Av*).

The fast of 9 Av is similar to *Yom Kippur*, in that we cease eating from nightfall, and refrain from wearing leather shoes and forgo bathing. On 9 Av, learning Torah is prohibited being that 9 Av is a day of mourning and sorrow, whereas Torah study is joyous and invigorating. However, it is permissible to learn somber texts, like *Megillat Eichah* (Lamentations), and selected chapters of *Yirmiyahu* (Jeremiah) in which the prophet Yirmiyahu prophesized about the bitter exile of *Am Yisrael*. The *chachamim* stated: “All who mourn for Jerusalem are assured to see its future joy when the city is rebuilt.”

בערב תשעה באב אוכלים סעודה אחרונה לפני הצום. סעודה זו מכנה “סעודה מפסקת”, מפני שהיא הסעודה שאחריה מפסיקים לאכול. הסעודה המפסקת צריכה להיות סעודה פשוטה ולא מפארת. אין שותים יין, אין אוכלים בשר, ואפילו אין אוכלים שני תבשילים בסעודה זו. בימינו נוהגים, לשבב בַּיָּמִים שֶׁלפְּנֵי תְּשֻׁעָה בָּאֵב אִין שׁוֹתִים יַיִן וְאִין אוֹכְלִים בֶּשָׂר.

תענית תשעה באב דומה ליום הכפורים בכך ששבב מהליכה מפסיקים לאכול, ואין נועלים נעלי עור ואין מתרחצים. בתשעה באב אסור ללמד דברי תורה, מפני שיום תשעה באב הוא יום אבל ועצבות, ולמוד התורה משמח ומרנין. אבלי מתר ללמד דברים עצובים, כגון, מגלת איכה, ופרקים מסדמים בספר ירמיהו, שבהם הנביא ירמיהו התנבא על הגלות המרה של עם ישראל. אמרו חכמים: כל המתאבל על ירושלים, מבטח לו שעתידי הוא לראות בשמחה בעת בנין ירושלים לעתיד לבא.

Daf 31: THE MIRACLE OF THE BURIAL OF THE SLAIN OF BETAR

דף ל"א: גם קבורת הרוגי ביתר

The *Mishnah* states that *Yom Kippur* and 15 Av are the two happiest days for the Jewish people. We can understand why *Yom Kippur*, as it is the day when *B'nei Yisrael* are forgiven for their sins. In addition, this is the day on which the second set of *luchot* (sacred tablets) containing the ten commandments were given. But what is unique about 15 Av that is cause for great celebration?

On that day [15 Av], the Romans permitted the burial of the people who had been killed several years earlier in the city of Beitar. Over the course of those years, the dead had been lying in the field unburied. When it was possible to bury them, the people were so overjoyed that the *chachamim* instructed the addition of the “*ha-tov v'hameyteev*” (Who is good and does good) blessing to *Birkat HaMazon* (grace after meals). A tremendous miracle was performed on behalf of the slain of Beitar! Over the course of the years that their bodies lingered unburied, their bodies remained whole! Over that miracle, we recite “*ha-tov*” – that the corpses did not decompose – and “*hameyteev*” – that they merited burial.

המשנה אומרת, שיום הכפורים ויום ט"ו באב נחשבים בימים הטובים ביותר שהיו לעם ישראל. יום הכפורים – מפני שביום זה נמחלים עוונותיהם של בני ישראל, וביום זה גם נתנו הלוחות השניים שעליהם עשרת הדברות. אך מה מיוחד ביום ט"ו באב, שהוא משמח כל כך?

ביום זה הסכימו הרומאים שיקברו את האנשים שנהרגו בעיר ביתר שנים אחדות לפני כן. במשך שנים אחדות היו הברואים מטלים על פני השדה ולא בקבורה, וכאשר נתן היה לקבר אותם, שמחו כל כך, עד שמתקנו חכמים להוסיף בברכת המזון את “ברכת הטוב והמטיב”. גם גדול נעשה להרוגי ביתר. במשך השנים שהגופות שלהם לא נקברו – הן נותרו שלמות. על כך מברכים “הטוב” – שהגופות לא נרקבו, “והמטיב” – שזכו להגיע לקבורה.

Masechet Ta'anit, we have learned from you and will return to learn from you again.

Daf 2: TRACTATE MEGILLAH

מסכת מגילה
פרק א' - מגילה נקראת
TRACTATE MEGILLAH: Ch. 1 - THE MEGILLAH IS READ

דף ב': מסכת מגילה

Chazal decreed that *Megillat Esther* (Scroll of Esther) be read on Purim. **When does Purim take place? Those cities which were surrounded by walls in the days of Yehoshua Bin Nun, observe Purim and read the Megillah on 15 Adar. This is known as Shushan Purim. All other cities observe Purim and read the Megillah on 14 Adar.**

The Mishnah teaches that residents of small village are permitted to read the Megillah several days before Purim. Why the leniency? Because such people likely did not know how to read Megillah on their own. They would need to travel to the city and ask a knowledgeable Jew to read on their behalf. Since the villagers were accustomed to going to the city on Mondays and Thursdays for market days, the sages permitted the early Megillah reading to take place on the market day preceding Purim. This spared villagers the trouble of travelling to the city an additional time.

תז"ל תקנו לקרא את מגלת אסתר ביום הפורים. מתי חל יום הפורים? בערים שבתקופת ימי חיי של יהושע בן נון היו מקפות חומה, ירושלים, למשל - קוראים בט"ו באדר. בערים שלא היו מקפות חומה בימי, קוראים את המגלה בי"ד באדר.

במשנה לומדים, שחכמים הורו, כי אנשים המתגוררים בכפרים קטנים, יכולים לקרא את המגלה ימים אחדים לפני פורים, כי הם לא ידעו לקרא את המגלה בעצמם, והיו צריכים לנסע אל העיר הגדולה ולבקש מאחד מבני העיר שיקרא עבורם את המגלה. מאחר שהכפריים רגילים להגיע אל העיר בימים שני וחמישי בשבוע, לכן, אם פורים חל ביום שלישי, למשל, הם יכולים לשמע את המגלה ביום שני, כדי שלא יצטרכו לטרוח ולבא אל העיר פעם נוספת ביום שלישי.

Daf 3: THE SMALL VILLAGE BY THE LARGE MOUNTAIN

דף ג': הכפר הקטן ליד ההר הגדול

"K'rachim" are walled cities that observe Purim on 15 Adar. A baraita (Tannaitic teaching not included in the Mishnah) states that a person who lives in a house or neighborhood near a K'rach (singular of K'rachim), as well as people who live in a place from which you can see a K'rach, are all required to read Megillat Esther on 15 Adar — even if they live in an area that had not been surrounded by a wall during the days of Yehoshua Bin Nun.

The *Amoraim* wondered: **Why did the braita need to write both that anyone who lives near a K'rach AND anyone who lives in a place where they can see a K'rach is required to read Megillat Esther on 15 Adar? Someone who lives near a K'rach would certainly also see the K'rach. Answer: Both cases are needed. If the baraita had only mentioned those people who can see a K'rach, we would think that residents of a little village in a valley, from which it is impossible to see the K'rach, should not read Megillat Esther together with the people who live in the K'rach. Therefore, the baraita added that anyone nearby a K'rach, even if they cannot see it should read Megillat Esther on 15 Adar.**

בערים שהיו מקפות חומה בימי יהושע בן נון, קוראים את המגלה בט"ו באדר. בלשון התלמוד, מכנות ערים אלו "כרפים", אנשים הגרים בבתיים או בשכונות הנמצאים בסמוך ל"כרף", וגם אנשים הגרים במקום ממנו רואים את הכרף, הרי הם קוראים את המגלה בט"ו באדר, גם אם ביתם נמצא במקום שלא היה מקף חומה בימי יהושע בן נון.

מדוע צריכה הבריתא לכתב שני דברים, גם שמי שגר סמוך לכרף קורא בט"ו וגם מי שגר במקום שרואים את הכרף, קורא בט"ו? הרי מי שגר סמוך לכרף, כבר רואה אותו ממילא! אם היה כתוב בבריתא שרק במקום שממנו רואים את הכרף, קוראים בט"ו באדר, היינו סבורים, שאם יש כפר קטן בעמק שממנו אין רואים את הכרף - לא יקראו בני הכפר עם בני הכרף, כי אינם רואים אותם. לכן אמרה הבריתא, כי במקום שהוא "סמוך" לכרף, גם אם אין רואים ממנו את הכרף, קוראים בט"ו באדר.

Daf 4: WOMEN ARE OBLIGATED TO HEAR MEGILLAT ESTHER **דף ד': נשים חייבות בקריאת מגילה**

Women are exempt from *Mitzvot Aseh She'ha'zman Gerama* (positive time-bound commandments). For example, the twice daily recitation of *Shema* is time-bound; one reading in the morning and another in the evening. In contrast, women are obligated to perform positive commandments that are not time-bound. For example, *tzedakah* can and should be given at any time. **Despite being a positive time-bound commandment, women are obligated to hear the Megillah on Purim. Why?**

The Gemara answers by noting that women “were also included in the miracle,” and are therefore, rightfully, obligated to hear the Megillah. **Rashbam (Rabbi Shmuel Ben Meir, French Talmud commentator and grandson of Rashi) explained that the main protagonist or heroine of the Purim story was a woman – Queen Esther.** Rashi and the *Ba'alei HaTosafot* (medieval Talmudic Commentators) explained differently: The terrible plan decreed by Achashverosh was to apply to all Jews, “*mi'na'ar ad zaken, tahf v'nashim*” (from the young people to the senior citizens, the small children **and the women**). Since the miraculous salvation happened to all categories of Jews, the *mitzvot* of Purim, too, belong to everyone.

נשים פטורות מ"מצות עשה שהזמן גרמא". כלומר, יש מצוות שצריך לקיים תמיד, למשל מצות צדקה, ויש מצוות שאי אפשר לקיים אותן תמיד. מצות קריאת שמע של שחרית, למשל, אפשר לקיים רק בתחלת היום, ומצות קריאת שמע של ערבית, אפשר לקיים רק בלילה. **את מצות קריאת מגלת אסתר אפשר לקיים רק בפורים, אם כן, מדוע נשים חייבות במצוה זו?**

התלמוד עונה ואומר: "שאף הו היו באותו הגס" ולכן גם הנשים חייבות במצוה זו. **הרשב"ם מסביר – שעקר נס פורים היה על ידי אשה, הלא היא אסתר המלכה. רש"י ובעלי התוספות**

מפרשים באופן אחר. הן אחשוורוש גזר להרג את כל היהודים, כמו שכתוב במגלת אסתר "מנער ועד זקן טף ונשים", לכן, הגס של פורים שגך גם להן.

Daf 5: WHEN SHOULD MEGILLAT ESTHER BE READ IN THE CITY OF TIBERIAS?

Chizkiyah, the son of Rabbi Yehudah HaNasi, lived in the city of Tiberias. His custom was to read *Megillat Esther* on both 14 and 15 Adar. Why did he read on both days? After all, the city of Tiberias was surrounded by a wall during the time of Yehoshua Bin Nun. The appropriate day for Purim in Tiberias would be 15 Adar and not 14 Adar!

The Gemara says that Chizkiyah was not sure if Tiberias was really considered an "*ir mukefet chomah*" (city surrounded by a wall). Why was Chizkiyah unsure? Because one side of the city bordered on Lake Kinneret! **It is true that three sides of the city were indeed surrounded by walls since the days of Yehoshua Bin Nun. However, on the fourth side, there is no wall. There is a lake. You might say that Tiberias is still considered an "ir mukefet chomah," because the enemy cannot enter into it. Or, you might say that since in reality, there is no wall on the fourth side, the city is not considered "mukefet chomah."** For this reason, Chizkiyah read *Megillat Esther* on both the 14 and 15 Adar.

דף ה': מתי קוראים את המגילה בעיר טבריה?

האמורא חזקה, שהיה בנו של רבי יהודה הנשיא, גר בעיר טבריה, והיה נוהג לקרא את מגלת אסתר בי"ד באדר וגם בט"ו באדר. מדוע עשה כן? הרי העיר טבריה הייתה מקפת חומה מימי יהושע בן נון, וצריך לקרא בה בט"ו באדר בלבד!

התלמוד מסביר שהוא הסתפק, אם טבריה נקראת בכלל עיר מקפת חומה, מפני שצד אחד של העיר נגמר בים כנרת. אומנם נכון ששלשה צדדים של העיר היו מקפים חומה מימות יהושע בן נון, אך בצד הרביעי אין חומה. יש. **יתכן לומר,**

שבכל זאת העיר נקראת "מקפת חומה", מפני שהאויבים אינם יכולים להכנס אליה, ויתכן גם לומר, שמאחר שבמצאות אין חומה בצד הרביעי של ים כנרת, העיר אינה נקראת "מקפת חומה". לכן קרא חזקה את המגילה גם בי"ד באדר וגם בט"ו באדר.

Daf 6: WHY DID RABBI ZEIRA SIT AT THE ENTRANCE TO THE BEIT MIDRASH?

דף ו': מדוע ישב רבי זירא בפתח בית המדרש?

Rabbi Zeira was an *Amora* born in *Bavel* (Babylonia) to a family of *Kohanim*. Sadly, Rabbi Zeira's father and mother both died when he was still a young boy. Rabbi Zeira long regretted that he did not have the chance to fulfill the mitzvah of *Kibbud Av v'Em* (honoring your father and mother).

האמורא רבי זירא נולד בארץ בבל למשפחה של כהנים, אבל בשהיה רבי זירא ילד קטן, נפטרו אביו ואמו. תקופה ארוכה היה רבי זירא מצטער, שהוריו נפטרו בשהיה כה צעיר והוא לא זכה לכבד אותם ולקיים מצות כבוד אב ואם.

As a boy, Rabbi Zeira learned Torah all the time and with great enthusiasm. Rabbi Zeira rose to become one of the great Torah scholars of Israel. **Years later, Zeira made aliyah to Eretz Yisrael where he was ordained and earned his title of "Rabbi."** He learned Torah in the city of Tiberias for many years. He was rewarded with a very long life and was known to be an extremely righteous person.

הילד הקטן, זירא, למד בהתמדה רבה ושקד בעמל על למוד התורה, עד שזכה להיות אחד מגדולי ישראל. לאחר שנים, עלה רבי זירא לארץ ישראל, בה הסמך להוראה וכונה בתאר "רבי". במשך שנים רבות למד תורה בעיר טבריה וזכה לאריכות ימים מפלגת.

When Rabbi Zeira became too weak to learn Torah, he was accustomed to sitting at the entrance of the Beit Midrash. He did so to give himself the opportunity to stand up in front of the *talmidei chachamim* who entered and exited, thereby fulfilling the mitzvah of honoring Torah scholars. When Rabbi Zeira died, all of Israel remembered him and was saddened to lose such as a great Torah scholar.

בשרבי זירא היה חלש ולא יכול היה ללמוד הוא נהג לשבת בפתח בית המדרש, כדי לקום בפני תלמידי החכמים בשעה שהם יוצאים ונכנסים, ולזכות לקיים מצות כבוד תלמידי חכמים. שבשנפטר רבי זירא, הספידוהו בקול עצוב על שנפטר גדול בישראל.

D'VAR TORAH: PARASHAT VAYECHI

דבר תורה: פרשת ויחי

In *Parashat VaYechi*, Ya'akov places his hands on the heads of Yosef's two sons — Menashe and Ephraim and blesses them with the famous blessing – "*Hamalach ha'goel...*" (The redeeming angel...). This blessing is considered one of *nichsei tzon barzel* (lit. iron sheep property, i.e., revered assets) of the Jewish world, as every father and mother invokes upon their children with the blessing of the sons of Yosef– "May God make you like Ephraim and Manasseh ...".

בפרשתנו מניח יעקב את ידו על שני בניו של יוסף- מנשה ואפרים ומברך אותם בברכה המפורסמת- "המלאך הגואל..." ברכה זו נחשבת לאחד מנכסי צאן הברזל שבבעולם היהודי, וכל אב ואם מברכים את ילדיהם בברכת בני יוסף- "ישמך אלקים כאפרים וכמנשה..."

Why precisely did Ephraim and Menashe achieve such status, that they of all people are recalled when the parents of Israel bless their children in every generation? Ephraim and Menashe were raised in a very dissimilar environment from the place where the other tribes and their children grew up. Yosef got married in Egypt and his children were born there. They grew up in very foreign surroundings. The fact they remained loyal to their people and identity is an extraordinary success story. Ephraim and Menashe serve as models for children who continued the path of their parents, despite the different and unsympathetic surroundings. It is precisely for that reason that it is their blessing we use to bless our sons, in the hopes that they too will withstand every obstacle and challenge, continuing to walk in the path of their ancestors.

מדוע זכו דווקא אפרים ומנשה לברכה מיוחדת כזאת, בה מברכים הורי ישראל את ילדיהם בכל הדורות? מצע גדולם של אפרים ומנשה היה שונה מאוד מהמקום בו גדלו שאר השבטים וילדיהם. יוסף התחתן במצרים ושם הוליד את ילדיו. הם גדלו בסביבה זרה מפל הבחינות ולכן העבדה שגשארם נאמנים לעמם ולזהותם הוא ספור הצלחה מיוחד במינו. אפרים ומנשה מהוים מודל לילדים שהמשיכו ללכת בדרכי הוריהם, למרות הסביבה השונה והקשה, ועל כן דווקא בברכתם אנו מברכים את ילדינו, שיעמדו גם הם אל מול כל קשי ואתגר, וילכו בדרכי האבות.